

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Uitvoerings- en Handhavingsbeleid

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

[Redacted]

T 06 [Redacted]
[Redacted]@minfin.nl
www.minfin.nl

Ons kenmerk
2019-0000069633

Uw brief (kenmerk)

Datum 23 april 2019
Betreft Gebruik van Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap in
de risicoselectie bij toeslagen

Geachte Voorzitter,

Naar aanleiding van berichtgeving in de media is het beeld ontstaan dat Toeslagen etnisch profileert. Ik kan daar kort over zijn. Het kabinet keurt etnische profilering af. Ik herken me dan ook niet in het geschetste beeld. De Belastingdienst maakt geen onderscheid naar migratie-achtergrond, zoals ook door de Ombudsman is vastgesteld. Wel is voor het vaststellen van het recht op toeslag een geldige verblijfstitel vereist. Voor de vaststelling van een geldige verblijfstitel is onder meer het onderscheid "Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap" relevant. Ook kan Nederlanderschap een criterium zijn voor de risicoselectie bij de huurtoeslag, aangezien bij kortdurend verblijf (bijvoorbeeld in het geval van seizoensarbeid of uitwisselingsstudenten) geen recht bestaat.

Volgens de rechtspraak is een verschil in behandeling op basis van nationaliteit toegestaan als het objectief gerechtvaardigd is, dat wil zeggen als met het onderscheid een gerechtvaardigd doel wordt nagestreefd en als de gehanteerde middelen in een redelijke verhouding staan tot het nagestreefte doel. Hierbij is sprake van een zekere beoordelingsmarge bij de vraag of en in welke mate verschil in behandeling te rechtvaardigen is. Het onderscheid zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld mede aan de hand van de nationale wet- en regelgeving.

1. Recht op toeslag

In de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, de wetgeving inzake toeslagen en de Vreemdelingenwet 2000 is het recht op toeslagen vastgelegd en de voorwaarden waar aan moet worden voldaan, waaronder de verblijfstitel in Nederland. Iedereen die in Nederland woont kan een toeslag krijgen als hij of zij de Nederlandse nationaliteit heeft of in het bezit is van een geldige verblijfsvergunning, en aan de overige voorwaarden voldoet. Dit geldt ook voor de toeslagpartner of, in het geval van huurtoeslag, de medebewoner. Voor iemand die geen verblijfsvergunning heeft, maar wel de nationaliteit van een EU-land, Liechtenstein, Noorwegen, IJsland of Zwitserland, is voor het recht op toeslag een inschrijving bij de Nederlandse (woon)gemeente vereist. Dit is ook toegelicht op de website van Toeslagen.

Gegevens over Nederlanderschap en de verblijfstitel zijn voor Toeslagen daarom noodzakelijk om het recht op toeslagen vast te kunnen stellen. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Basis Registratie Personen (BRP). De Belastingdienst ontvangt

systematisch gegevens uit en is aangesloten op de BRP. Zowel de verblijfstitel als de nationaliteit maakt deel uit van die gegevens. Dit verklaart waarom deze gegevens zijn opgenomen in de systemen van Toeslagen.

Uitvoerings- en
Handhavingsbeleid

Ons kenmerk
2019-0000069633

2. Risicoselectie bij toeslagen

Ik licht het onderscheid toe tussen de behandeling van CAF-zaken en individuele risicoselectie. CAF-zaken starten op basis van onderbouwde vermoedens van georganiseerd misbruik van toeslagen. Deze vermoedens kunnen vele verschillende bronnen hebben, waaronder signalen van buiten de Belastingdienst van bijvoorbeeld de GGD of gemeenten, constatering tijdens feitelijk uitgevoerd toezicht door de Belastingdienst of anderszins. Pas na weging van de signalen wordt een CAF-zaak gestart. Nationaliteit speelt geen rol bij de weging van vermoedens van fraude en de verdere afhandeling in deze zaken.

Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap wordt wel gebruikt in de geautomatiseerde risicoselectie, waarna handmatige behandeling plaatsvindt van individuele gevallen. Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, wordt uitgegaan van Nederlanderschap. Het gegeven over Nederlanderschap is destijds als indicator toegevoegd om, in combinatie met tientallen andere risico-indicatoren, tot een uitworp te komen voor nadere beoordeling. Het model kiest uit de aangeboden indicatoren de meest onderscheidende factoren, waarbij alleen een combinatie van indicatoren tot handmatige beoordeling leiden. Behandelaars hebben geen kennis van de reden voor uitworp voor verdere handmatige beoordeling.

Het risicomodel van Toeslagen is zo ingericht dat het door de tijd heen 'leert' van de praktijk. Bij de kinderopvangtoeslag was de Nederlandse nationaliteit al geen risico-indicator meer sinds medio 2018, omdat bleek dat het, anders dan daarvoor, geen toegevoegde voorspellende waarde had voor het mede bepalen van de (on)juistheid bij het toekennen van toeslagen. Bij de huurtoeslag zie ik een vergelijkbare ontwikkeling, waarbij deze risico-indicator in steeds mindere mate een rol speelt en andere indicatoren meer gewicht krijgen in de risicoselectie. Bij de zorgtoeslag en het kindgebonden budget is het geen risico-indicator geweest.

Indicator Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap uit de selectie

Gezien de maatschappelijke aandacht voor dit gevoelige onderwerp heb ik besloten om vanaf heden niet langer van de indicator Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap gebruik te maken in de risicoselectie. Dit heeft geen invloed op de effectiviteit van het toezicht. Zoals hiervoor uitgelegd zijn andere indicatoren meer en voldoende bepalend bij de selectie van risico's. [PM: Ik vraag de Landsadvocaat om juridisch advies over het gebruik van deze indicator]. Ik benadruk dat het doel is om financiële risico's, voor zowel de goedwillende burger als voor de overheid, in een vroegtijdig stadium te signaleren. Op deze manier voorkomt Toeslagen hoge terugvorderingen, waardoor mensen in de problemen kunnen komen.

Hoogachtend,

de Staatssecretaris van Financiën,

Menno Snel